

זמני כניסת ויציאת השבת

הדה"נ	מוצ"ש	ר"ת
4:02	5:16	5:54
4:17	5:17	5:50
4:06	5:15	5:48
4:18	5:18	5:52
4:14	5:18	5:46
3:35	4:59	5:16

ישמחתו

עלון שבועי להנחלת נועם כבוד השבת וקדושתה

בנחת

מזרוזין למזורזין

ושוב מבקשים הרבנים לחזור ולהזכיר:

הימים קצרים מאוד בעונה זו של השנה, וזה כולל גם את ימי שישי.

אלו הזקוקים לצאת מחוץ לעיר בימי שישי, יקדימו לצאת בשעה מוקדמת.

ממכתבים הזורמים, מתברר כי לאחרונה אירעו לכמה ולכמה יהודים טובים, במקומות שונים ברחבי העולם, מקרים לא נעימים, בהם נתקעו בדרכים וביישובים מבודדים לשבתות שלמות. אנשים כותבים ומתחננים בדם לבם: אל תחזרו על משגים אלו.

ומעבר לכך שזה לא כדאי להכנס לסיכון שכזה, ואין זה מן התבונה לסמוך על כך ש"לי זה לא יקרה", הרי שזה גם נוגד את רוח ההלכה הצרופה, שמעיקר הדין אסור לצאת לדרך ביום שישי מחצות היום, באופן שיש חשש כלשהו שבעקבות כך יתחלל השבת.

ועוד בנוגע לכך, חוזרים הרבנים ומבקשים לעורר, כי בשבועות אלו בהם הימים קצרים כל כך, יש להקפיד אף לערוך את הקניות לשבת בשעה מוקדמת יותר.

שמסברא צריכים לעשות כן, וגם רבה עצמו אמר כן מסברא, ולא למד כן מפסוק או מתוך משנה. ומבאר המהרש"א, כי רבה אמר את הדברים מתוך חשש שיבואו לידי מכשול, ולכן צריך לומר בניחותא, כדי שלא יכשיל את בני ביתו בחילול שבת מרוב לחץ ואימה. אבל רב אשי בא לומר, שאף בלא זה הוא קיים את הדברים מסברא, כי ראוי לו לאדם תמיד לדבר את דבריו בנחת, וכל משאו ומתנו עם הברית צריך להיות בנחת.

ומכל מקום למדנו עד כמה חשיבותה של הנחת והרוגע בעת ההכנות האחרונות לקראת כניסתה של שבת המלכה, וכל זאת גם כדי למנוע חילול שבת העלול להיווצר מתוך לחץ בלתי ראוי.

על אחת כמה וכמה הדברים נכונים לאותם אלו הבאים לערוך שמחות משפחתיות בשבת, ומזמינים אורחים רבים, שעול גדול וכבד מוטל עליהם, ועם זאת עליהם לדאוג להכל מבעוד מועד בצורה כזו שתאפשר להם להיות בשעה האחרונה שקודם כניסת השבת בנחת וברוגע, כך לא ייכשלו חלילה בחילול שבת.

בהרבה מקרים, כאשר הדברים נעשים מתוך לחץ ובחופזה, שוכחים פה ושם דברים אחדים, ולאחר מכן בשבת מגיעים להקל באמירה לגוי בדברים האסורים מעיקר הדין, ואין זה הדרך הראויה.

הדרך הנכונה היא, להעריך מראש בתכנון מדוייק, וכך להכנס לשבת בצורה ראויה ונינוחה, ולזכות לברכת השבת מתוך רוב שמחה.

הפזיזים שונים, אבל הצד השווה שבכולם שאפשר לתכנן את חלוקת העבודה מראש בצורה כזו שתאפשר את סיומה לא ממש ברגע האחרון.

על החשיבות להכנס לשבת מתוך אירה נינוחה ורגועה, יכולים אנו ללמוד מדברי חז"ל הקדושים במסכת שבת (לד, ב), כשהגמרא מדברת על דברי המשנה האומרת כי שלשה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם השיכה, עשרתם? ערבבתם? הדליקו את הנר! ומוסיפה הגמרא משמו של רבה בר רב הונא, שעל אף שצריך אדם לומר דברים אלו, צריך הוא לומר אותם בניחותא, כדי שהם יקבלו ממנו.

מסביר על כך השפת אמת, שכונת הגמרא שיאמר דברים אלו בזמן שיש עוד שהות לעשות את הדברים בנחת, ולא בשעה האחרונה שאין עוד זמן, ועל זה אמרו שיאמר בנחת וישאל אם עישרו, כדי שאם לא יוכלו עוד ללכת לעשר בצורה רגועה.

הגמרא במסכת גיטין (ו, א) מביאה את האימרה הזו בתוך סוגיא אחרת, ממנה עולה כי אם אדם יאמר את הדברים הללו שלא בניחותא, עלול הוא להביא למכשול חמור של עבירות חמורות ביותר. וזאת על ידי שמתוך הלחץ המיותר, יעשו לו את הדברים גם מתוך איסור, ולפעמים אפילו תוך כדי חילול שבת.

מעניין להוסיף עוד, כי הגמרא מסיימת אימרה זו בדברי רב אשי, שאמר כי על אף שלא שמע אימרה זו משמו של רבה, מכל מקום קיים אותה מסברא. והמהרש"א התקשה מה הרבותא בכך, הרי ודאי שזה דבר

מידי שבוע, כאשר מגיעים לשעות האחרונות של יום שישי, משתרר ברוב הבתים מין סוג של לחץ. במיוחד בשבועות החורף, בהם יום השישי קצר ומתקצר עוד ועוד, הרי שהשעות האחרונות מכניסות אורח מתח ולחץ בצורה כזו או אחרת.

האם כך זה צריך להיות?
בוודאי שלא.

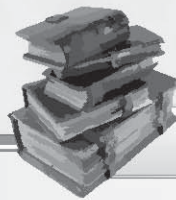
האם יש דרך שזה לא יהיה?
בוודאי שכן.

איך?

פשוט מאוד. אם בן אדם יהיה מתוכנן מראש, ויקציב לעצמו את זמן העבודה של כל ההכנות לקראת השבת, ויפזר את המטלות בצורה שתאפשר את סיומם של כל העבודות בשעה סבירה, הרי שהוא יוכל להקדיש את השעה האחרונה שלפני כניסת השבת לשעה רגועה ושקטה.

נכון הוא שמצוה מן התורה להכין את צרכי השבת מיום שישי בבוקר, כך שאין אנו באים כאן בהמלצה להתחיל לאפות או לבשל כבר מאמצע השבוע ולאכסן בתנאי קירור נאותים. לא דווקא. בהחלט אם אפשר לעשות את הדברים הללו ביום שישי, כך ראוי יותר. זה יותר כבוד השבת. אך עדיין ישנם מספיק דברים שאין צורך לעשות אותם דוקא ביום שישי ואין צורך לדחותם תמיד לרגע האחרון, כך שנוכל לסיים את כל ההכנות לשבת בשלב מוקדם יותר, מתוך רוגע ואירה נינוחה.

אי אפשר להכנס לפרטים מעשיים וטכניים של תכנון כזה, שהרי כל בית ובית מתנהל בצורה אחרת ותנאיו



פניני הלכה

שאלה: סיימנו מסכת ביום שישי (כפי שאירע פעמיים בחודש האחרון בסיומי מסכת בדף היומי שהסיום היה ביום שישי), האם מותר לערוך סעודת סיום ביום שישי?

תשובה: סעודת סיום מסכת הוא מצוה, והיא סעודת מצוה.

לפיכך אם באמת סיום לימוד המסכת היה ביום שישי, מותר וראוי לעשות סעודה ברוב עם לכבוד השמחה הגדולה, כיון שהיא סעודת מצוה בזמנה. אך לכתחילה צריכים לעשות את הסעודה בשעות הבוקר.

אבל אם סיימו את המסכת בלילה קודם לכן, ורוצים לערוך את סעודת הסיום ביום שישי, אין לכתחילה לעשות כן.

מקורות ונימוקים: נפסק בשולחן ערוך (אורח חיים רמט, ב) שאסור לקבוע בערב שבת סעודה ומשתה שאינו רגיל בימי החול, מפני כבוד השבת, כדי שיכנס לשבת כשהוא תאב לאכול [או מפני שמתוך טירדת הסעודה לא יתעסקו בצרכי שבת], וכל היום הוא בכלל האיסור. וכתב הרמ"א, שסעודה שזמנה בערב שבת כגון ברית מילה ופדיון הבן, מותר. וכתבו הפוסקים, שמכל מקום צריכים לכתחילה לעשות את הסעודה בשחרית. ומבואר שם, שאם אירס אשה לפני יום ו', אסור לו לעשות את סעודת האירוסין ביום ו', אף שהיא סעודת מצוה, שאת הסעודה היה ראוי להקדים.

סעודת סיום מסכת היא סעודת מצוה, כמבואר ביורה דעה (רמו, כו). אך אם כבר סיימו קודם, הדבר דומה לסעודת אירוסין שהאירוסין נעשו ביום קודם שאין קובעים את הסעודה ליום ו'. וראה חוט שני פרק ז'.



לשון חכמים

מאוד מאוד יש לו לאדם להיות זריז לתקן צרכי שבת ומהיר וזריז, כאדם אשר שמע כי המלכה באה ונתאכסנה בביתו, או הכלה וכל בני חבורתה באים אל ביתו, מה הוא עושה? שמח שמחה גדולה ואומר: כמה עושין לי כבוד גדול אשר באו בצל קורתך, אומר לעבדיו: תקנו הבית ופנו אותו וכבדו אותו ותקנו המטות מפני כבוד הבאה, ואני אלך לקנות להם בשר ודגים מה שאוכל להשיג לכבודם, והוא בעצמו טורח בתיקון המאכל אפילו היו לו אלף עבדים.

ומי לנו גדול משבת, שהיא כלה ומלכה והיא קרואה ענוגה, על אחת כמה וכמה שיש לו לטרוח להיות בעל הבית עצמו מתקן, אפילו היו לו מאה עבדים.

ספר חסידים אות קמט



אמרת השבת

המשנה השניה במסכת שבת, מלמדת דינים שלכאורה אינם קשורים כלל להלכות השבת, שכן שנינו שם:

לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל, לא יכנס אדם למרחץ, ולא לבורסקי, ולא לאכול, ולא לדין.

דברים אלו הם הלכות הנוהגות כל יום עם הגיע זמן תפילת המנחה. ולכאורה לא מובן השייכות הישירה שלהם למסכת שבת.

בספר בני יששכר כתב לבאר, שבאמת דברים אלו ראויים לעשות אותם כל יום שישי.

לשבת לפני הספר: מצוה להסתפר ביום שישי לכבוד השבת.

למרחץ: מצוה להכנס למרחץ בערב שבת להתרחץ לכבוד השבת.

לבורסקי: הוא מקום עיבוד העורות, היכולים להתקלקל במהירות, ומצוה לעיין בהם בערב שבת, כדי שלא יבוא לצער בשבת, ולפעמים אף עלול לבוא לידי ניסיון של חילול שבת.

לאכול: אסור לאדם להתענות בערב שבת, שלא יכנס לשבת כשהוא מעונה, ועל ידי כך עלול לבוא לידי כעס, שהוא עוון פלילי ובמיוחד בכניסת השבת.

לדין: מצוה להשכיח שלום על ידי משפט בין איש לרעהו קודם השבת, וכך יהיו בשבת כולם חברים, וכאמור: ישמחו במלכותך שומרי שבת, עם מקדשי שביעי כולם ישבעו ויתענו מוטובך.



פרשת השבת

וַיָּבֹא יַעֲקֹב שְׁלֹם עִיר שְׂכֵם אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בָּבֹאוּ מִפְּדַן אֲרָם וַיַּחֲזֵן אֶת פְּנֵי הָעִיר:
(לג, יח)

ויחזן את פני העיר, נכנס בערב שבת עם דמדומי חמה מבעוד יום וקבע תחומין מבעוד יום, הלא אמרת ששמור יעקב את השבת קודם שניתן. מדרש רבה

בספר שם משמואל (ויצא תרפ"ב) כתב לבאר, בהקדמת דברים בשם אביו האבני נזר זצ"ל, כי ארץ ישראל דומה לשבת, וכמו שבת היא היום האמצעי משפיעה על הימים שלפניה והימים שלאחריה, כך ארץ ישראל היא הנקודה האמצעית בעולם, ומשפיעה על דרומה וצפונה.

לפי זה ניתן להבין את האפשרות להוסיף על קדושת ארץ ישראל כמו ארצות עבר הירדן, שכן גם בשבת מצאנו שיש אפשרות להוסיף מן הקודש לחול.

כח זה של התפשטות הקדושה מקורו מיעקב אבינו, שהוא התברך בברכת ופרצת ימה וקדמה צפונה ונגבה, לכן מכחו באה תוספת שבת, וזהו מה שמצינו ביעקב אבינו שקבע תחומין לשבת מבעוד יום, וכח זה קיבל לאחר ששהה בבית לבן ובירר את עצמו מעשיו, ובכך זכה לתוספת קדושה, בין בקדושת הארץ ובין בקדושת השבת.



מעשה לשבת

מניעת הכעס בערב שבת

האדמו"ר רוב שפלותו שתק ולא ענה כלל, וכאשר יצא האדמו"ר מהמקוה פנה אל ר' אליה משמשו, ואמר לו שילך ליהודי פלוני שברשותו גמ"ח לכספים ויבקש הלוואה על סכום נכבד, ויקח סכום זה ויביא ליהודי זה שביזה אותו במקוה, ויתן לו את הסכום הזה.

בהשתמומותו של ר' אליה פנה אל רבו ואמר לו: ילמדנו רבינו, עד כמה הגבול לשבירת המידות? וכי משום שצעק וביזה את האדמו"ר מגיע לו על זה במתנה סכום כסף? והרי אין לאדמו"ר אפילו מנין להחזיר הלוואה כזו?

ענה לו האדמו"ר בניחותא: צריך אתה להבין, שאם יהודי בא למקוה בערב שבת ומתנהג בצורה כזו של כעס, כנראה שעדיין אין לו את צרכי השבת, אילו היה לו את צרכי השבת לא היה מתנהג כך, ומשכך התפרץ כנראה זקוק הוא לעזרה גדולה, ולפיכך אבקשך שתשיג סכום זה ותביא לו במהרה.

בכל ערב שבת קודש, היה הטלפון בביתו של רבי משה פיינשטיין זצ"ל מצלצל בשעות אחר הצהריים, כשעל הקו אשה זקנה שגרה בשכונה, והיא מבררת: "מתי זמן הדלקת הנרות?"

ורבי משה, שזמנו היה יקר מפז, שכל רגע היה מחושב ומדוד, לא כעס ולא רגז ואף לא התרעם, ואף לא ניסה לרמוז לה שיש דרכים אחרות ופשוטות יותר לברר מתי זמן הדלקת הנרות מאשר לשאול את הרב. בניחותא היה משיב, ומסיים בברכת "שבת שלום".



רבי לייב בן רבי בער איש וילנא, התאחדו בו תורה וגדולה כאחת, ולימים עלה לירושלים והוכר בה כאחד מיחיד סגולה.

מעשה היה, שחזר בערב שבת מבית המרחץ לביתו, עם כניסתו לבית והנה גנב יוצא כנגדו ופמוטי הכסף שלו משתרבים מחיקו, לא כעס ולא צעק, ואף לא חשב על לכידת הגנב, אלא פנה אליו בנחת ואמר לו: בוודאי אין לך עדיין כסף לצרכי השבת, ובאת לתת במשכון את פמוטי הכסף שלך. ותוך כדי דיבור נטל רבי לייב את פמוטיו והושיט לו רובל כסף מכיסו.

הסר כעס מלבך קסט

סיפר רבי אליה ראטה, משמשו של האדמו"ר רבי שלומק'ה מזוועהיל זצ"ל, שפעם אחת היה עמו בערב שבת במקוה, והיה שם אדם אחד שהיה מלא בטענות ותרעומות על האדמו"ר, וזעק עליו וביזהו ברבים על כל דבר קטן שעשה.

מעשה בשני בני אדם שהמרו זה את זה, אמרו: כל מי שילך ויקניט את הלל יטול ארבע מאות זוז. אמר אחד מהם: אני אקניטנו. אותו היום ערב שבת היה, והלל חפף את ראשו.

הלך ועבר על פתח ביתו, אמר: מי כאן הלל? מי כאן הלל? נתעטף ויצא לקראתו.

אמר לו: בני, מה אתה מבקש? אמר לו: שאלה יש לי לשאול. אמר לו: שאל בני, שאל!

מפני מה ראשיתו של בבליים סגלגלות? אמר לו: בני, שאלה גדולה שאלת, מפני שאין להם חיות פקחות.

הלך והמתין שעה אחת, חזר ואמר: מי כאן הלל? מי כאן הלל? נתעטף ויצא לקראתו.

אמר לו: בני, מה אתה מבקש? אמר לו: שאלה יש לי לשאול. אמר לו: שאל בני, שאל!

מפני מה עיניהן של תרמודיין תרוטות? אמר לו: בני, שאלה גדולה שאלת, מפני שדרין בין החולות.

הלך והמתין שעה אחת, חזר ואמר: מי כאן הלל? מי כאן הלל? נתעטף ויצא לקראתו.

אמר לו: בני, מה אתה מבקש? אמר לו: שאלה יש לי לשאול. אמר לו: שאל בני, שאל!

מפני מה רגליהם של אפרקיים רחבות? אמר לו: בני, שאלה גדולה שאלת, מפני שדרין בין בצעי המים.

אמר לו: שאלות הרבה יש לי לשאול, ומתירא אני שמא תכעס. נתעטף וישב לפניו, אמר לו: כל שאלות שיש לך לשאול שאל.

אמר לו: אתה הוא הלל שקורין אותך נשיא

ישראל? אמר לו: הן. אמר לו: אם אתה הוא לא ירבו כמותך בישראל. אמר לו: בני, מפני מה? אמר לו: מפני שאבדתי על ידך ארבע מאות זוז. אמר לו: הוי זהיר ברוחך, כדי הוא הלל שתאבד על ידו ארבע מאות זוז וארבע מאות זוז, והלל לא יקפיד.

שבת ל, א

דבריהם הם זכרונם

רבינו הקדוש - רבי יהודה הנשיא - מסדר המשנה - ט"ו ססלו

אותו יום שנחה נשמתו של רבי, גזרו חכמים תענית וביקשו רחמים, ואמרו: כל מי שאמר שנסתלק רבי ידקר בחרב. עלתה שפחתו של רבי לגג, אמרה: עליונים מבקשים את רבי והתחתונים מבקשים את רבי, יהי רצון שיכופו תחתונים את העליונים. כיון שראתה כמה פעמים שנכנס לבית הכסא וחלץ תפליין ומנחם והוא מצטער, אמרה: יהי רצון שיכופו עליונים את התחתונים. ולא שתקו חכמים מלבקש רחמים, לקחה כד וזרקה מהגג לארץ, והשתתקו מבקשת הרחמים, ונחה נשמתו של רבי. אמרו לו חכמים לבר קפרא: לך עיין בשלומו. הלך ומצא שנחה נשמתו, קרע ללבושו והחזיר הקרע לאחוריו, פתח ואמר: אראלים ומצוקים אחזו בארון הקודש, נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש. אמרו לו: נחה נשמתו? אמר להם: אתם אמרתם ואני לא אמרתי. (כתובות קד, א).



אותו היום ערב שבת היה, ומעשה נסים נעשו באותו היום, התכנסו כל העיירות להספידו של רבי, והניחוהו בשמונה עשרה בתי כנסיות, והובילו אותו לבית שערים, והתארך להם היום עד שהגיע כל אחד לביתו ומדליק לו את הנר וצולה לו דג וממלא לו חבית של מים, עד שעשה אחרון שבהן שקעה החמה, ומיד עלה השחר וקרא התרגול. התחילו להצטער אמרו, וויי שמא חיללנו שבת, יצתה בת קול ואמרה: כל שלא נתעצל בהספדו של רבי מזמן לחיי העולם הבא. (על פי ירושלמי כלאים ט, ג).

בשעת פטירתו של רבי, אמר לבני אני צריך. נכנסו בניו אצלו, אמר להם: הוזהרו בכבוד אמכם, נר ידא דלוק במקומו, שולחן ידא ערוך במקומו, מטה תהא מוצעת במקומה וכו', מה טעם? כל בין השמשות [=ערב שבת, שהוא סתם בין השמשות, שהכל חרדים אליו לגמור מלאכתך עד שלא תחשך] היה בא לביתו. פעם אחת בערב שבת בין השמשות נכנסה שכנה וקראה מהדלת, ואמרה השפחה: שתקו, שרבי יושב כאן, כיון ששמע שוב לא בא, שלא להוציא לעז על צדיקים הראשונים. (כתובות קג, א).



משל ונמשל

תפקידו וחובתו של איש יהודי להתנער עם התקדש השבת מכל התווה ובוהו, ולצאת מכל מטרדותיו ובלבוליו, ואם כי באמת מציקים לו כל מיני דאגות ודברים מעיקים, הרי כל זה בכלל מה שאמרו חז"ל שצריך להיות בשבת כאילו כל מלכתך עשויה, דהיינו שתיכף בהכנסו לשבת קודש יסלק ממוחשבתו כל דאגותיו וענייניו הן מהעבר הן מהעתיד, כאילו כל מלאכתך עשויה.

וצדיקים פירשו: כל מלאכתך, לרבות העניינים הרוחניים, שאפילו אם מצבו הרוחני הוא מה שמטרידו ומבלבלו, מכל מקום אם בגלל כך אין לו את ישוב הדעת הנחוץ והראוי לשבת קודש, עליו להרגיש גם בזה כאילו כל מלאכתך עשויה.

ואמנם לכאורה הרי זה סתירה למה שאמרו צדיקים בפירוש מאמר חז"ל שבערב שבת עם חשיכה על היהודי למשמש בגדיו, כלומר למשמש בבגדו שחטא במשך השבוע, וכמו שמוכר בספרים הקדושים שערב שבת הוא אחד מזמני תשובה.

אכן יש לומר, שכל זה הוא רק בערב שבת עם חשכה קודם כניסת השבת, אבל משנכנסת השבת וקדש היום, יהיה בעיניו כאילו כל מלאכתו עשויה ממש.

משל למה הדבר דומה?

לאדם הבא לפני המלך, שקודם כניסתו אל המלך עליו לרחוץ את עצמו היטב, שלא ינדוף ממנו אפילו שמץ ריח רע, ועליו להחליף את בגדיו הבזויים במלבושי כבוד.

אבל בעמדו כבר לפני המלך בהיכלו, שוב אינו חושב מאומה, לא על העבר ולא על העתיד, אלא כל מעיניו נתונים נוכח המלך.
הנמשל:

כל יהודי לפני שנכנס לשבת קודש, ערב שבת עם חשכה, חייב הוא לטהר את עצמו, כדי שיוכל להכנס ולבוא בהיכל המלך. אולם בשבת קודש עצמה, כשהוא שרוי במחיצת המלך יתברך שמו בכבודו ובעצמו, צריך להיות בבחינת "כל מעייני בד".

נתיבות שלום

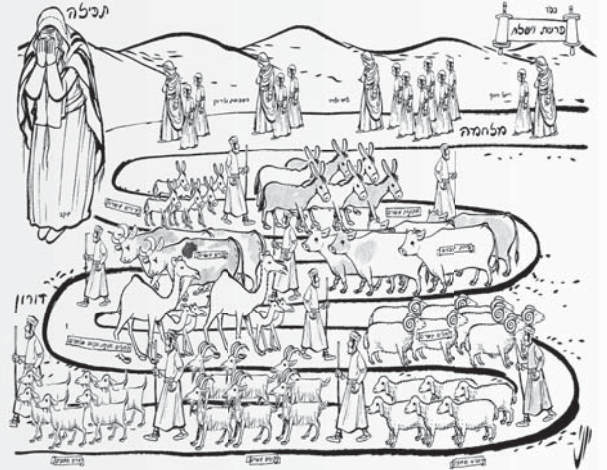


יְדֵי הַשַּׁבָּת

יְדֵים יְקָרִים!

השבוע אנו קוראים בפרשת השבוע, על שובו של יעקב חזרה לארץ ישראל, לאחר שהותו אצל לבן במושא עשרים ושתים שנה.

הקנות רבות עושה יעקב לקראת שובו ארצה, הוא נערך למפגש עם עשו בכל מיני צורות ודרכים, לדורון, לתפלה, ולמלחמה. בדרך הוא נאבק עם שרו של עשו, והוא נפצע, אף מנצח.



וסוף סוף הוא מגיע לשערי העיר.

ואותו היום, מגלים לנו חז"ל הקדושים, הנה ערב שבת.

ומה עושה יעקב דבר ראשון?

גם זה מגלים לנו חז"ל בפרושם ללשון הפסוק "ויחן את פני העיר", שהוא קבע תחומיו מבעוד יום.

מה פרוש?

פירוש, בשבת אסור לצאת מחוץ לתחום, שנה אלהים אמה מחוץ לעיר, ואם בן אדם שבת מחוץ לעיר יש לו יכלת לקבל בשבת אלהים אמה ממקום שביתתו בלבד.

וישע יעקב אבינו הגיע לפני העיר, הוא קבע היכן היא תחום העיר שמשם ואלה אסור לצאת ממנה. ולכן הוא לא נכנס לתוך העיר, אלא נשאר לפני העיר, בין ששש השבת הגיעה היא הנה מחוץ לעיר.

וכבר מאז, שומרים בני ישראל את השבת, בכל מחיר וכל הנאי.

ודבר נוסף יכולים אנו להלמד מן:

אם נוסעים בדרך ביום ששי, יכולים לפעמים להשאיר מחוץ לעיר, בלא יכלת להקנס לעיר. כי אם נוצר עניב או פגז, ועד שמסתדרים פתאם כבר שוקעת החמה, אין עוד מה לעשות, ונשארים מחוץ לעיר, בלא יכלת להתקדם.

וזה לא נעים.

לכן, אם מתארגנים לנסיעה מחוץ לעיר, נשיט יד לעזר, כדי שנוכל לצאת בשעה מקדמת יותר, ולא להסתבך בדרך.

שבת שלום

ישמחו

מופץ בדואר אלקטרוני בכל קצוות תבל.

לזיכוי הרבים נא הדפיסו

והפיצו בין מכריכם!

לקבלת הגליון בכל שבוע,

ולהערות הצעות ותרומות

yismechu@yismechu.com 052-7636030